

Enes Ulusoy

07-07-2022

4 minuten

Q&A over de geloofsartikelen in *al-fiqh al-akbar*

Alle lof zij Allah ﷻ, de Heer der werelden. Alle zegeningen en groeten op de beste der schepping Mohammed ﷺ. Hieronder volgt een reeks aan vraag-antwoord die geformuleerd is op basis van de basistekst in de islamitische geloofsleer van Imam Abu Hanifa.¹

1. Q: Wat is *‘ilm al-‘aqīda*?

A: Het betekent letterlijk de kennis van de geloofsleer. Dit is een vakgebied dat de kennis beslaat over zaken die vastberaden bevestigd dienen te worden door het hart. Het geloven in deze zaken zijn zo doorslaggevend dat de eeuwige verlossing in het hiernamaals daarvan afhankelijk is. Wiens *‘aqīda* correct is, zijn *īmān* is ook correct.

2. Q: Heeft dit vakgebied ook andere benamingen? Zo ja, wat zijn dat?

A: Ja, de volgende benamingen worden ook gebruikt: *‘ilm al-tawhīd*, *‘ilm al-kalām*, *‘ilm uṣūl al-dīn*.

3. Q: Wat zijn de thema's van deze wetenschapsdiscipline?

A: Het heeft drie hoofdthema's: *al-ilāhiyyāt* welke over de eigenschappen van Allah ﷻ gaat, *al-mubuwwāt* welke over het profeetschap gaat, en *al-sam‘iyyāt* welke over de metafysica en eschatologie gaat.

4. Q: Wat is de definitie van *al-dīn* (de religie)?

A: Dit is een geloofs- en leefsysteem dat regels voorschrijft aan alle facetten van het leven welke geopenbaard zijn door Allah ﷻ via de profeten aan de mensheid voor hun rechtleiding en gelukzaligheid in het aardse leven en erna. De enige echte geldige religie bij Allah ﷻ is de islam.

5. Q: Wat zijn de pilaren van de islamitische religie?

A: De religie heeft drie pilaren: (1) *al-islām*, (2) *al-īmān*, en (3) *al-iḥsān*.

6. Q: Wat is het fundament van *al-tawhīd*?

¹ Dit artikel is gebaseerd op het boek *tabsīṭ matn al-fiqh al-akbar* van Shaykh doctor Muhammad Abubakr Batheeb.

A: Dat is het volgende: (1) geloven in Allah ﷻ, (2) geloven in Zijn engelen, (3) in Zijn Boeken, (4) in Zijn profeten, (5) in het hiernamaals, en (6) het goede en kwade van het lot. Bovendien moet de moslim geloven dat de afrekening, de weegschaal, het paradijs en de hel op waarheid berusten.

7. Q: Wat houdt *al-islām* in?

A: Dit houdt in dat je jezelf overgeeft en onderwerpt aan Allah ﷻ en het heeft vijf pilaren: (1) de getuigenis opzeggen, (2) dagelijks vijfmaal het gebed verrichten, (3) de armenbelasting geven, (4) vasten in de maand Ramadan, en (5) de bedevaart naar de Ka'ba uitvoeren.

8. Q: Wat houdt *al-īmān* in?

A: Dit houdt in dat je met je tong de geloofsartikelen bevestigt en met je hart oprecht gelooft. De pilaren ervan zijn de volgende zes dingen: : (1) geloven in Allah ﷻ, (2) geloven in Zijn engelen, (3) in Zijn Boeken, (4) in Zijn profeten, (5) in het hiernamaals, en (6) het goede en kwade van het lot.

9. Q: Wat is het verschil tussen de termen *al-muslim*, *al-mu'min*, *al-kāfir* en *al-munāfiq*.

A: Degene die *al-mu'min* is, is tevens *al-muslim* die oprecht gelooft. Hij bevestigt met een oprecht hart wat via de Koran en Sunna is gekomen. Hij komt tevens de religieuze voorschriften na. Degene die *al-munāfiq* is, is *al-muslim*, maar niet *al-mu'min*. Hij komt namelijk schijnbaar de religieuze voorschriften na, maar gelooft niet met een oprecht hart. Wat betreft *al-kāfir*, deze is niet *al-muslim* en ook niet *al-mu'min*, want hij gelooft niet met oprecht hart en bevestigt niet met de tong.

10. Q: Vermeedert het geloof en vermindert het?

A: Ja, het geloof vermeedert door gehoorzaamheid en vermindert door ongehoorzaamheid. De bewijzen uit de Koran die neerkomen op: “Opdat zij geloof zouden toevoegen aan hun geloof.”² en “Voor degenen die geloven, vermeedert het hun geloof.”³ Imam Abu Hanifa geeft aan dat het geloof niet vermeedert of vermindert. Hier heeft hij het over het fundament van het geloof. Je gelooft óf je gelooft niet. De vermeedering en vermindering hebben betrekking op de intensiviteit van het geloof en niet op het geloof zelf, want je kan geen halve gelovige zijn. De verschillende uitspraken

² Koran, 48:4

³ Koran, 9:124

over dit onderwerp keren in de essentie terug tot hetzelfde. De discussie van de geleerden hierover heeft dus louter betrekking op de bewoordingen.

11. Q: Waarmee is het kennis van Allah ﷻ verplicht?

A: Volgens *al-ash'ariyya* is dit verplicht met de islam. Volgens *al-māturīdiyya* is dit verplicht met de ratio.

12. Q: Wat houdt *al-fiṭra* in?

A: Dit is dat de dienaar weet dat hij een schepsel is en dat hij een schepper heeft.

13. Q: Wordt de mens gedwongen door Allah ﷻ?

A: Nee, de mens heeft een vrije wil gekregen van Allah ﷻ. Hij kiest er zelf voor wat hij doet. Hij is echter niet de schepper van zijn eigen daden, maar Allah ﷻ stelt hem in staat om handelingen te verrichten met zijn eigen vrije keuze.

14. Q: Is het verplicht voor Allah ﷻ om de weldoeners te belonen en de boosdoeners te bestraffen?

A: Niets is verplicht voor Allah ﷻ. Hij ﷻ is de Almachtige Schepper. Hij ﷻ doet wat Hij ﷻ wil, maar Hij ﷻ belooft beloning aan de weldoener en bestraffing aan de boosdoener.

15. Q: Kan de satan invloed uitoefenen op het geloof van de dienaar door het in te nemen?

A: In de Koran wordt aangegeven dat de satan de mensen kan misleiden en bedriegen, maar dit betekent niet dat hij iemand kan dwingen tot ongeloof.

16. Q: Gaat verandering op voor de kennis van Allah ﷻ?

A: De kennis van Allah ﷻ verandert nooit. Hij ﷻ heeft kennis over alles. Hij weet alles over wat niet bestaat, wat wel bestaat, wat zal bestaan en wat zal stoppen met bestaan.

17. Q: Wat houden *al-qadr* en *al-qāḍā'* in?

A: Allah ﷻ wist alles met Zijn eeuwige kennis voordat de schepping bestond. Hij ﷻ is degene die alles heeft bepaald. Er is niets wat plaats kan vinden zonder zijn kennis, toestemming, schepping en schrijven. Hij ﷻ liet alles schriftelijk vastleggen, maar deze schriftelijke vastlegging is slechts een beschrijving van alles wat zal gebeuren en niet een oplegging. Deze kennis is tot zover voldoende en het is niet toegestaan om over dit onderwerp te discussiëren en te speculeren.

18. Q: Is iemand ooit in staat om Allah ﷻ te kunnen aanbidden zoals het Hem waardig is?

A: Nee, dit is niet mogelijk, maar de dienaar kan Allah ﷻ in ieder geval wel aanbidden door Zijn verboden en geboden in acht te nemen.

19. Q: Wat zijn de eigenschappen van Allah ﷻ volgens de methodiek van Imam Abu Hanifa en *al-māturīdiyya*?

A: Zij verdelen de eigenschappen in twee categorieën:

1. *ṣifāt dhātiyya*: *al-ḥayā*, *al-quḍra*, *al-ʿilm*, *al-kalām*, *al-samʿ*, *al-baṣar*, *al-irāda*.
2. *ṣifāt fiʿliyya*: *al-takhlīq*, *al-tarzīq*, *al-inshāʿ*, *al-ibdāʿ*, *al-ṣunʿ*, en overige eigenschappen die duiden op *het scheppen*.

20. Q: Wat zijn de eigenschappen van Allah ﷻ volgens de methodiek van *al-ashʿariyya*?

A: Zij verdelen de eigenschappen in vier categorieën:

1. *ṣifāt naṣsiyya*: *al-wujūd*.
2. *ṣifāt salbiyya*: *al-qidam*, *al-baqāʿ*, *al-waḥdāniyya*, *al-mukhālaḥa li al-ḥawādith*, *al-qiyām bi al-naḥs*.
3. *ṣifāt maʿāni*: *al-ḥayā*, *al-ʿilm*, *al-samʿ*, *al-baṣar*, *al-irāda*, *al-quḍra*, *al-kalām*.
4. *ṣifāt maʿnewiyya*: *al-ḥayy*, *al-ʿalīm*, *al-samīʿ*, *al-baṣīr*, *al-murīd*, *al-qādir*, *al-mutakallim*.

21. Q: Wat zijn *al-ṣifāt al-khabariyya*?

A: Dit zijn zulke eigenschappen van Allah ﷻ die we niet met ons verstand kunnen constateren. Deze komen alleen vast te staan via de religieuze berichten.

22. Q: Welke methodes zijn er met betrekking tot *al-ṣifāt al-khabariyya*?

A: Er zijn hierover twee methoden:

1. De methode van *al-tafwīd*. Deze methode wordt gehanteerd door de meerderheid van de vroege geleerden en houdt in dat de betekenis van *al-ṣifāt al-khabariyya* wordt overgelaten aan Allah ﷻ zonder dat daar een interpretatie of hoedanigheid aan wordt gegeven. De letterlijke betekenissen gaan in ieder geval niet op.
2. De methode van *al-taʿwīl*. Deze methode wordt gehanteerd door de meerderheid van de latere geleerden en een minderheid van de vroege geleerden. Het houdt in dat *al-ṣifāt al-khabariyya* met een hoogstwaarschijnlijke betekenis worden geïnterpreteerd.

23. Q: Klopt het dat Imam Abu Hanifa tegen de tweede methode was?

A: Ja, omdat hij tot de vroege geleerden behoort. In die tijd werd de tweede methode als overbodig beschouwd, omdat er geen behoefte was aan interpretatie. Bovendien keurt Imam Abu Hanifa definitieve interpretaties af. In de tweede methode wordt er geen

definitieve interpretatie gedaan, maar een tentatieve interpretatie waarbij de overige mogelijke betekenissen niet worden uitgesloten, behalve natuurlijk de letterlijke betekenis. We zien zelfs dat Imam Abu Hanifa ook in enkele gevallen gebruik heeft gemaakt van de tweede methodiek, zoals in de hadith waarin het woord *al-taqarrub* (dichtbij komen) wordt gebruikt over Allah ﷻ. Imam Abu Hanifa geeft aan dat dit niets te maken heeft met ruimte en afstand, maar interpreteert het met eerbied en beloning.

24. Q: Is er hier dan geen tegenstrijdigheid? Imam Abu Hanifa keurt de tweede methode eerst af en daarna doet hij het zelf.

A: Er is geen tegenstrijdigheid, want de vrome voorgangers die de tweede methode hebben afgekeurd, hebben dat gedaan, omdat ze er tegen waren dat de eigenschap definitief vervangen wordt door een andere betekenis, zoals dat je zegt dat de eigenschap *al-yad* macht betekent. Als de eigenschap echter in een samengestelde vorm komt, dus zoals *bi yadihī*, dan is hier geen sprake van de bevestiging van de eigenschap waardoor het wel geïnterpreteerd kan worden. Op deze manier is het verschil tussen de beide interpretaties duidelijk geworden.

25. Q: Wat is de correcte geloofsleer met betrekking tot *ru'yatullāh*?

A: De paradijsbewoners zullen Allah ﷻ zien. Wij bevestigen dit zonder hoedanigheid, lichamelijke en afstand.

26. Q: Wat houdt de kwestie over *al-kalām* of *al-lafz* in?

A: Dit is een discussie die in de tijd van de Abbasieden ontstond door de mu'tazila. Deze sekte beweerde dat de Koran geschapen is, terwijl de soennieten geloven en bevestigen dat de Koran de eigenschap en het eeuwige Woord van Allah ﷻ is. De articulaties van de Koran die de recitators uitspreken en de woorden en letters ervan die de schrijvers opschrijven, zijn echter wel geschapen. Dit is in het kort de correcte geloofsleer met betrekking tot deze kwestie.

27. Q: Wat zijn de noodzakelijke eigenschappen van de profeten?

A: Ze zijn betrouwbaar, eerlijk, intelligent, onfeilbaar, en ze verkondigen de waarheid.

28. Q: Wat gaat niet op voor de profeten?

A: Alles wat ingaat tegen de bovengenoemde noodzakelijke eigenschappen gaat niet op voor de profeten. Alles wat hun hoge positie schendt zoals afschrikkende of lelijke

fysieke kenmerken en handelingen. De profeten kunnen echter wel onderhevig worden aan lichte aandoeningen, zoals ziekte, slaap, boze oog, magie, verdriet, vreugde, en dergelijke menselijke symptomen die hun hoogwaardige positie niet schenden.

29. Q: Wat is de hoeveelheid van de profeten en boodschappers?

A: Er zijn meerdere overleveringen gekomen hierover. In sommige overleveringen staat 120.000 profeten waarvan 313 boodschappers.⁴ Het beste is om geen concrete hoeveelheid te benoemen. We geloven in alle profeten en boodschappers. De profeten zijn meer dan de boodschappers. Elke boodschapper is tevens een profeet, maar niet elke profeet is een boodschapper.

30. Q: Hoeveel profeten worden er genoemd in de Koran?

A: De namen van 25 profeten worden expliciet genoemd in de Koran. Het is verplicht voor de moslim om deze namen te memoriseren, omdat het ontkennen of niet weten van het profeetschap van een van deze profeten ongeloof inhoudt. In één Koranvers worden 18 namen samen genoemd: “En dat was Ons bewijs wat Wij Ibrahim tegen zijn mensen gaven. Wij verheven die Wij willen in graden. Zeker, jullie Heer is Alwijs, Alwetend. En Wij gaven hem Ishaq en Ya’qub, ieder van hen leidden Wij, en ervoor leidden Wij Nuh en onder zijn nageslacht Dawud, Suleyman, Ayyub, Yusuf, Musa en Harun. Dus Wij belonen de weldoeners. En Zakariyya en Yahya en Isa en Ilyas: ieder van hen was rechtvaardig. En Isma’il en Ilyasa’ en Yunus en Lut: allen hebben Wij boven de wereldbewoners bevoorrecht.”⁵ De overige 7 profeten worden in diverse Koranverzen genoemd. Dat zijn: Adam, Idries, Hud, Shu’ayb, Salih, Zulkifl en de zegel der profeten Mohammed ﷺ.

31. Q: Wat is het verschil tussen *al-rasūl* en *al-nabiyy*?

A: Ze hebben beiden een openbaring gekregen, maar *al-rasūl* krijgt een nieuwe wetgeving die de voorgaande wetgevingen afschaft en *al-rasūl* is tevens verplicht om de mensen te roepen naar zijn boodschap. Het verschil bij *al-nabiyy* is dat hij geen nieuwe wetgeving krijgt die de voorgaande afschaft en is ook niet verplicht om zijn boodschap te verkondigen. Hij is echter wel verplicht om de mensen te roepen naar de wetgeving van *al-rasūl* die nog leeft of als laatst heeft geleefd.

⁴ Overgeleverd door Imam Ahmad en Imam Ibn Hibban.

⁵ Koran, 6:83-86.

32. Q: Wie zijn de vijf grootste profeten (*ulu al-azm*)

A: Dat zijn de volgende profeten: Nuh, Ibrahim, Musa, 'Isa, Mohammed ﷺ.

33. Q: Wat houdt onfeilbaarheid in voor profeten?

A: Imam Abu Hanifa zegt hierover: "Alle profeten zijn gevrijwaard van kleine en grote zonden, ongeloof en zedenloosheid."

34. Q: Kunnen de profeten fouten of vergissingen begaan?

A: Ja, de profeten kunnen kleine fouten en vergissingen begaan, maar ze worden daar direct op gewaarschuwd door Allah ﷻ. Deze fouten of vergissingen zijn een gevolg van vergeetachtigheid of "*het laten van het ideaal*".

35. Q: Wie is de meest voortreffelijke persoon na de profeten?

A: Dat zijn respectievelijk de volgende personen: Abubakr, 'Omar, 'Othman en 'Ali. Dit is tevens de volgorde van het kalifaatschap.

36. Q: Wat is de correcte geloofsleer met betrekking tot de metgezellen van de profeet Mohammed ﷺ?

A: De metgezellen waren uiteraard niet onfeilbaar, maar het is verplicht voor elke moslim om zonder uitzondering alle metgezellen enkel en alleen met goedheid te gedenken. Dit is een cruciaal kenmerk van het soennisme.

37. Q: Wat betekent *khāriq al-‘āda*?

A: Dit is iets wat de natuurwetten overstijgt en berust op waarheid. Het wordt verdeeld in vier categorieën: (1) *al-irhāṣāt*: alle bovennatuurlijke verschijnselen die zich voordoen voorafgaand aan het profeetschap ter aankondiging van het profeetschap. (2) *al-mu'jizāt*: alle bovennatuurlijke zaken die uit de hand van een profeet verschijnen waarmee Allah ﷻ Zijn profeten ondersteunt en duidt op hun waarachtigheid. (3) *al-karāmāt*: alle bovennatuurlijke zaken die uit de hand van een vrome en godvruchtige moslim verschijnen. Het wonder dat uit de hand van een profeet verschijnt, kan ook als wonder uit het hand van een vrome en godvruchtige moslim verschijnen. Het verschil is dat de eerste een profeet is en de mensen uitdaagt en de tweede geen profeet is en niemand uitdaagt. Van deze wonderen is wel uitgezonderd dat bijvoorbeeld een kind zonder vader op de wereld komt zoals het geval was bij de profeet 'Isa. (4) *al-istidrāj*: alle bovennatuurlijke zaken die uit de hand van de vijanden van Allah ﷻ verschijnen om hen

nog af te laten dwalen. Imam Abu Hanifa noemt deze laatste categorie *qaḍā' al-ḥāja* (letterlijk: bevrediging van de behoeften).

38. Q: Wat houden *al-isrā'* en *al-mi'rāj* in?

A: Dit zijn de wonderen van de geliefde profeet Mohammed ﷺ. Dit is de hemelreis waarin hij ﷺ fysiek binnen een klein deel van de nacht van Mekka naar al-Quds ging (*al-isrā'*) en daarna fysiek steeg naar de hemelen (*al-mi'rāj*). De ontkenning van *al-isrā'* is blasfemie. De ontkenning van *al-mi'rāj* is een zware dwaling.

39. Q: Wat zijn de engelen?

40. A: Dat zijn transparante wezens gemaakt uit licht. Ze kunnen andere gedaanten aannemen. Allah ﷻ schiep hen om Hem te aanbidden en te prijzen. Ze gehoorzamen Allah ﷻ altijd en doen wat hen wordt opgedragen. Ze hebben geen geslacht, geen kinderen en geen ouders. Ze eten en drinken niet en planten ook niet voort. Ze hebben geen ego, maar wel een wil.

41. Q: Welke engelen zijn er?

A: Het is noodzakelijk om de volgende engelen bij naam te kennen: (1) Jibriel: de engel die de boodschap brengt naar de profeten en de natuurrampen organiseert. (2) Mika'iel: de engel die de natuurzaken organiseert. (3) Israfiel: de engel die aan de bazuin zal blazen bij het aanbreken van het Laatste Uur. (4) 'Azra'iel oftewel Malak al-mawt: de engel die de zielen onttrekt bij de dood. (5) Munkar en Nakier: de twee engelen die in het graf komen voor de overhoring en bestraffing in het graf. (6) Raqieb en 'Atied oftewel Kiraman Katibien: de twee engelen die alles opschrijven wat je doet aan goede en slechte daden. (7) Malik: de poortwachter van de hel. (8) Ridwan: de poortwachter van het paradijs.

42. Q: Wat zijn *'ashrāt al-sā'a*?

A: Dit zijn de tekenen van het Laatste Uur. Er zijn grote, middelmatige en kleine tekenen.

43. Q: Wat zijn de grote tekenen?

A: (1) de komst van Dajjal, (2) de terugkomst van de profeet 'Isa, (3) de verschijning van Ya'juj en Ma'juj, (4) de opkomst van de zon uit het westen. Dit zijn de vier grote tekenen die genoemd worden door Imam Abu Hanifa en daarna geeft hij aan dat er nog meer grote tekenen zijn.

44. Q: Wat is het grafleven?

A: Dit is het leven van de mens gedurende de periode vanaf de dood tot het aanbreken van het Laatste Uur. Het is belangrijk om te weten dat er overhoring is in het graf en dat het graf een tuin met begunstiging of een kuil van bestraffing wordt. Het graf zal ook krimpen om de dode te vernauwen. Dit is zelfs de metgezellen overkomen. De ziel wordt teruggestuurd naar het lichaam in het graf.

45. Q: Wat is *al-shafā'a*?

A: Dit is een recht dat door Allah ﷻ gegeven zal worden aan de profeten en sommige vromen om voorspraak te doen aan de moslimzondaren.

46. Q: Wat is *al-mīzān*?

A: Dit is de weegschaal waarmee de goede en slechte daden gewogen zullen worden op de Dag der Opstanding.

47. Q: Wat is *al-ḥawḍ*?

A: Dit is een rivier geschonken aan de geliefde profeet ﷺ waaruit zijn volgelingen zullen drinken op de Dag des Oordeels. Deze rivier is witter dan melk en zoetiger dan honing.

48. Q: Wat is de correcte geloofsleer met betrekking tot het paradijs en de hel?

A: Deze zijn geschapen en bestaan nu. Ze zullen voor eeuwigheid voortbestaan met de bewoners erin. Alleen moslims kunnen het paradijs betreden. Wie in het paradijs komt, zal er ook nooit meer uitkomen. Moslims kunnen eerst ook in de hel terechtkomen als ze niet worden vergeven voor hun zonden. In dat geval zullen ze tijdelijk verblijven in de hel en daarna komen ze uiteindelijk in het paradijs terecht. Wie dus als moslim heengaat, al heeft hij veel zonden, zal zeker niet voor eeuwigheid naar de hel gaan. Het kan zelfs zijn dat al zijn zonden worden vergeven in het hiernamaals en dat hij directe toegang krijgt tot het paradijs.

49. Q: Wat betekent *al-takfir*?

A: Dit betekent verketteren. Het is een cruciaal kenmerk van het soennisme om dit zoveel mogelijk te vermijden. Het is niet toegestaan om moslims te verketteren door de zonden of innovaties die ze hebben begaan, tenzij ze de zonde legitiem achten en/of de innovatie het niveau van ongeloof heeft bereikt.

50. Q: Welke invloed heeft het zondigen op de moslim?

A: De moslim wordt hierdoor geen ongelovige zolang hij gelooft dat het verboden is, maar uiteraard heeft het zondigen negatieve effecten op de moslim, zoals dat hij spiritueel verder verwijderd wordt van Allah ﷻ en dat zijn godsvrees afneemt.

51. Q: Wat zijn de voorwaarden voor de geldigheid van de goede daden en aanbiddingen?

A: De voorwaarden zijn: (1) dat het zuiver is van tenietdoende aspecten, zoals showen, arrogantie en het niet nakomen van de verplichtingen van die aanbidding, (2) dat het niet vals is, zoals dat het gepaard gaat met ongeloof of afvalligheid, (3) dat de persoon als moslim heengaat, want als hij als ongelovige heengaat, dan worden al zijn goede daden en aanbiddingen ongeldig.

